nieuws

Stikstofdecreet: “Paniekvoetbal, met slecht decreet tot gevolg”

nieuws

Met de hete adem van de Ineos-topman in de nek willen N-VA en Open Vld in versneld tempo het stikstofdecreet door het Vlaams parlement jagen. “Paniekvoetbal, met een rechtstechnisch slecht decreet tot gevolg”, zegt hoofddocent milieurecht Sigrid Pauwels (UA). “En bovendien helemaal niet nodig. Ineos moet gewoon een betere passende beoordeling opmaken.” Zij noemt het democratisch dat dit stikstofdecreet over de verkiezingen wordt getild, want we hebben het maatschappelijk debat over stikstof overgeslagen. “Het decreet zoals het nu voorligt, zit sterk op de lijn van industriële groei en afbouw van landbouw. Dat kan een legitieme keuze zijn, maar dan moeten de zaken wel juist benoemd worden.”

18 SEPTEMBER 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 19 SEPTEMBER 2023 7:36

Griet Lemaire

Lees meer over:
stikstof

De indiening van het voorstel van stikstofdecreet in het Vlaams parlement door N-VA’ers Bart De Wever en Wilfried Vandaele en Open Vld’ers Tom Ongena en Willem-Frederik Schiltz sloeg eind juli in als een bom. Niet alleen bij coalitiepartner cd&v die op die manier buitenspel werd gezet, maar ook bij alle andere oppositiepartijen. Zij waren sterk verontwaardigd over de ongelijke behandeling van Ineos en de landbouwsector die intussen al 2,5 jaar wacht op perspectief. Vooruit vormde de uitzondering, want het bood N-VA en Open Vld prompt een wisselmeerderheid aan.

“Anders geformuleerd, geen inhoudelijke afwijkingen”

Het was even wachten vooraleer de teksten van het voorstel van decreet online beschikbaar waren, maar al gauw werden er vraagtekens geplaatst bij de vertaling van het stikstofakkoord naar het voorstel van decreet. Dat laatste zou op verschillende punten veel verder gaan dan wat er in het politieke akkoord van 10 maart is overeengekomen. Nochtans beweerde Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA) in Het Belang van Limburg onlangs dat “het decreet gewoon het akkoord is dat cd&v heeft goedgekeurd”. “Ik heb daar niets aan toegevoegd”, klonk het.

Dat zijn ook woorden die haar woordvoerder Andy Pieters bevestigt aan VILT. “Het decreet is een omzetting van de tekst van de Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS) in decreetvorm. Dat wil natuurlijk zeggen dat de zinnen anders geformuleerd zijn, dat

nieuws

Parlementairen hekelen onderscheid in aanpak van industrie en landbouw

24 AUGUSTUS 2023

klopt. Maar dat wil niet zeggen dat het inhoudelijk afwijkt. Zo wordt er ook altijd verwezen naar de definitieve PAS, om expliciteringen te voorkomen waar onnodig en het decreet leesbaar te houden."

VILT nam beide teksten onder de loep en raadpleegde een aantal specialisten. De meningen waren unaniem: er zijn wel degelijk significante verschillen met soms zeer verregaande consequenties. De komende dagen belichten we de belangrijkste verschillen. In dit artikel focussen we op de kwaliteit van het voorstel van decreet dat werd ingediend in het Vlaams parlement door N-VA en Open Vld.

"Rechtstechnisch geen goed decreet"

In het Nederlandse Financieel Dagblad heeft Sigrid Pauwels, hoofddocent omgevingsrecht aan de Universiteit van Antwerpen, zich eerder al zeer kritisch uitgelaten over het decreet. "Het lijkt wel alsof het niet door juristen geschreven is", liet ze daar optekenen. In een gesprek met VILT erkent ze dat ze het misschien wel wat scherp heeft verwoord, maar toch blijft ze bij haar standpunt. "Dit decreet is haastwerk. Men heeft niet goed nagedacht over de kwaliteitsvoorwaarden van een stabiel kader", meent ze.

> **"Het is een probleem wanneer je verplichtingen gaat opleggen op basis van modellen die niet alleen flou en multitoepasbaar zijn, maar zelfs niet decretaal zijn vastgelegd**
>
> Fernand Keuleneer - Advocaat

Ze wijst erop dat er zoiets bestaat als de regels van de kunst om een goed decreet te maken. "Een decreet is een wettekst die de contouren uitzet om een beleid mee te gaan voeren. Dat moeten stabiele contouren zijn op de lange termijn. Die contouren moeten ervoor zorgen dat het beleid dat moet geconcretiseerd worden, voldoende flexibel kan worden bijgestuurd. Zeker wanneer je een wetenschappelijke onzekere situatie hebt die evolueert, zoals hier het geval is", stelt Pauwels. Volgens haar is het geen goed idee om dan te veel details in een decreet te gaan stoppen. "Dan timmer je jezelf helemaal vast."

Advocaat Fernand Keuleneer volgt die redenering voor een stuk. "Het voorstel van decreet is al meer een juridisch document dan het politiek stikstofakkoord, maar professor Pauwels heeft zeker een punt dat ze er vraagtekens bij plaatst", meent hij. "Er wordt bijvoorbeeld constant impliciet verwezen naar heel wat normerende documenten, zoals die modellen die aan de basis van de berekening van de impactscore liggen, zonder dat die in bijlage zitten en vastliggen. Op die manier kunnen die modellen naar hartenlust gewijzigd worden. Dat is toch wel een probleem wanneer je verplichtingen gaat opleggen op basis van modellen die niet alleen flou en multitoepasbaar zijn, maar zelfs niet decretaal zijn vastgelegd."

"Micro- en macroniveau door elkaar gehaald"

Keuleneer heeft op zijn beurt vooral een fundamenteel probleem met de constante verwarring die er optreedt in het decreet tussen het macro- en microniveau. "Het macroniveau zijn de generieke maatregelen en de globale doelstellingen, in concreto het verminderen van de stikstofuitstoot, die worden opgelegd. Als het om het microniveau gaat, dan gaat het om de stikstofdepositie in een Speciale Beschermingszone (SBZ) waar ook de vergunningverlening van afhankelijk is", legt hij uit. "En dat concrete effect van stikstofdepositie in een SBZ heeft weinig en vaak zelfs niets te maken met de globale uitstoot. Een microprobleem kan je niet oplossen met een macrobenadering."

Volgens professor Pauwels is het gemakkelijker om de toekomst van een gebied te gaan regelen met een aantal drempelwaarden en met algemene normen voor reductie en vervolgens te gaan bepalen wat elk bedrijf moet en mag doen om een vergunning te krijgen. "Maar zo'n systeem is bijzonder ingewikkeld. De Europese regelgeving vraagt dat elke beslissing die impact heeft op microniveau met een passende beoordeling wordt verantwoord", verduidelijkt ze. Je kan die individuele beoordeling volgens haar vervangen door algemene regels op macroniveau. "Maar dan zou je eigenlijk een passende beoordeling aan dat macroniveau moeten koppelen, een passende beoordeling die voldoende sluitend is. En ik denk niet dat dit vandaag al realistisch is. Dus zit er niets anders op dat je dat niveau van microbeoordeling vandaag moet in stand houden."

Factcheck

FACTCHECK: Staat de uitstoot van Ineos gelijk aan de uitstoot van 55 grote moderne braadkippenstallen?

27 AUGUSTUS 2023

“Ineos heeft geen stikstofdecreet nodig”

En dat is ook wat voor de vergunning van Ineos moet gebeuren, menen beide experten. “Ineos heeft geen stikstofdecreet nodig om een vergunning te kunnen krijgen. Het bedrijf weet wat er nu moet gebeuren, net als de deputatie: Ineos moet een passende beoordeling opmaken waarin de impact van de ethaankraker op de fauna en flora van de Brabantse Wal wordt geëxpliciteerd”, aldus Sigrid Pauwels.

Ook voor Keuleneer is het duidelijk dat dit de enige te volgen weg is. “Men maakt de Ineos-topman wijs dat het probleem met zijn vergunning opgelost zal worden met dit decreet, maar dat zal niet lukken.” De passende beoordeling die de mogelijke impact op de nabije omgeving beter in kaart brengt, is ook volgens hem de enige weg die soelaas kan bieden, hoewel daarvoor waarschijnlijk een nieuw vergunningsdossier moet ingediend worden.

> **De Raad van State had het enkel over een decretale rechtsgrond die ontbrak. Dat is gewoon één artikel dat men had moeten toevoegen aan dat ontwerp van beoordelingskader. Moeilijker dan dat was het niet**
>
> Sigrid Pauwels - Hoofddocent milieurecht UA

Volgens professor Pauwels is het onderscheid tussen een decreet en een passende beoordeling tot nu toe onderbelicht gebleven, wellicht omdat het behoorlijk complex is. “Er is enerzijds een verschil tussen een goede manier om een passende beoordeling te schrijven en anderzijds de pogingen van de Vlaamse regering om een soort van plan daarrond te maken waardoor iedereen, zowel industrie als landbouw, op de lange termijn weet wat wel en wat niet zou kunnen”, meent Pauwels. “In het Ineos-dossier wil men die twee zaken nu aan elkaar gaan koppelen, maar dat is niet de juiste conclusie die getrokken moet worden uit het advies van de Raad van State.”

Die gaf eind juli advies over het ontwerp van beoordelingskader waarmee de Vlaamse regering in afwachting van het stikstofdecreet nieuwe vergunningsaanvragen wilde beoordelen. Daarin wees het rechtscollege op de noodzaak van een “duidelijke decretale grondslag”. Minister Demir concludeerde daaruit dat het beoordelingskader pas kan ingaan wanneer het stikstofdecreet is goedgekeurd. In De Standaard zei Kurt Deketelaere, professor milieurecht aan de KU Leuven en tevens bestuurder van MRBB, al dat dit een foute conclusie is. “Er is geen apart decreet nodig. Het enige wat de Raad voor Vergunningsbetwistingen vraagt in het Ineos-arrest is een gedetailleerde, geïndividualiseerde passende beoordeling.”

Pauwels is dezelfde mening toegedaan. “De afdeling wetgeving van de Raad van State had het enkel over een decretale rechtsgrond die ontbrak. Dat is gewoon één artikel dat men had moeten toevoegen aan dat ontwerp van beoordelingskader. Moeilijker dan dat was het niet”, reageert ze. “Maar wat heeft men gedaan? Men heeft er een heel decreet rond geweven, om Ineos ter wille te zijn. Begrijp me niet verkeerd, het is goed dat men een beleid wil ontwikkelen, maar dit is paniekvoetbal. Dit gaat gewoon veel te snel.”

Keuleneer herhaalt dat ook een beoordelingskader mét decretale rechtsgrond niets wijzigt aan de vergunningssituatie in de nabijheid van speciale beschermingszones.

nieuws

Vlaams parlement komt vervroegd samen over Ineos

10 AUGUSTUS 2023

“Stikstofdecreet is nodig om Nederland comfort te geven”

Vorige week verscheen een artikel in De Morgen waar Vlaams minister van Landbouw Jo Brouns (cd&v) ook aandrong op een andere oplossing voor de vergunning van Ineos dan een in zijn ogen overhaaste stemming over het stikstofdecreet. Hij schermde daarbij met een juridisch advies van advocatenkantoor DLA Piper. “In dat advies staat dat een stikstofdecreet geen voorwaarde is om te kunnen vergunnen”, verduidelijkt woordvoerder Bram Bombeek. “Ineos moet een nieuwe passende beoordeling opmaken. Het meest robuuste is een nieuwe vergunningsaanvraag indienen, maar dat wil Ineos vermijden. Er kan een administratieve lus op het dossier worden toegepast, iets wat al

bestaat, maar dat kan vandaag niet voor een passende beoordeling. Een nieuwe decretale basis zou ervoor kunnen zorgen dat dit wel kan."
In dezelfde krant reageert N-VA ook meteen op het cd&v-voorstel. Volgens de partij is een stikstofdecreet nodig om de Nederlandse provincie Noord-Brabant te overtuigen niet opnieuw in beroep te gaan tegen de Ineos-vergunning. Noord-Brabant zou garanties willen dat de totale Vlaamse stikstofneerslag op Nederlandse natuurgebieden zoals Brabantse Wal daalt. "Een goedgekeurd stikstofdecreet moet onze noorderburen comfort geven", klinkt het bij N-VA. De partij heeft dit signaal onlangs tijdens informele contacten met Nederland ontvangen.
Ook Dryade spreekt op X tegen dat een stikstofdecreet niet nodig is om Ineos een vergunning te verlenen. De Belgische vzw die "de natuur wil beschermen via de wet" noemt het voorstel van cd&v "een garantie op een tweede Ineosarrest". "Voor NOx is er een gestage daling, maar voor NH3 (ammoniak) is dat niet het geval. NH3 tekent voor 90 procent van het probleem. Zonder stikstofdecreet is er geen pad om NH3 te reduceren", zo schrijft Dryade in een draadje. "Bovendien vereist een passende beoordeling een toetsing van de effecten aan de natuurwaarden van een natuurgebied. Een algemene daling van de stikstofuitstoot garandeert niet dat die exploitaitie (Ineos) dat natuurgebied (Brabantse Wal) negatief impacteert."

> **Als je eerst verkiezingen laat plaatsvinden, dan kan iedereen duidelijk zijn stem in het debat laten horen en kan de kiezer een geïnformeerde keuze maken**

Sigrid Pauwels - Hoofddocent milieurecht UA

"Stikstofdecreet over verkiezingen tillen is democratisch"

Voor cd&v is het geen optie om het stikstofdecreet dat nu voorligt, goed te keuren. "Het decreet dat werd ingediend door Open Vld en N-VA is onaanvaardbaar voor mij. Ik blijf wel achter het akkoord staan dat we met de regering in maart hebben gesloten", zei minister Brouns afgelopen weekend in de Krant van West-Vlaanderen. Dat akkoord impliceert volgens hem ook duidelijkheid over de twee versoepelingen voor landbouw die cd&v heeft bedongen. Maar beiden moeten nog aan een milieuonderzoek worden onderworpen. In De Morgen zegt de minister dat dit onderzoek normaal rond vrijdag 22 september kan worden gestart, maar de uitkomst daarvan wordt pas na de verkiezingen van juni volgend jaar verwacht.
Het hele stikstofdecreet dan maar over de verkiezingen tillen? Professor Pauwels is er alvast voorstander van. "Dat is politiek gezien misschien niet zo moedig, maar het is wel democratisch", stelt ze. Ze wijst erop dat in de verkiezingsprogramma's van 2019 nauwelijks sprake was over stikstof. "Niemand wist toen dat dit zo'n groot thema zou worden. Nu zit je met een politieke constellatie die duidelijk niet beantwoordt aan de breuklijnen boer – industrie – burger."
Dat het politiek akkoord over stikstof vandaag heel sterk op de lijn van industriële groei en afbouw van landbouw zit, is haar "net zoals een aantal andere collega's" opgevallen. Op zich is daar volgens professor omgevingsrecht niets mis mee. "Om beleid te voeren, moeten er keuzes gemaakt worden, dat zijn politieke keuzes. Het is duidelijk dat niet alles en overal kan. Net daarom is het goed dat de Vlaamse regering nadenkt over wat in gebieden, die vandaag al overbevraagd zijn op vlak van stikstof, nog kan en wat niet. De politiek kan beslissen dat we voluit voor de industriële ontwikkeling gaan in de haven en dat we landbouw gaan afbouwen. Dat is een legitieme keuze, maar dan moeten de zaken wel duidelijk benoemd worden. Dat gebeurt vandaag onvoldoende. Meer nog, eigenlijk moet dat debat nog gevoerd worden."
In dat opzicht is Pauwels ervoor gewonnen om het stikstofdecreet over de verkiezingen te tillen. "Ik vind het logisch dat de nieuwe politieke ploeg zich buigt over de keuzes die gemaakt moeten worden. Als je eerst verkiezingen laat plaatsvinden, dan kan iedereen duidelijk zijn stem in het debat laten horen en kan de kiezer een geïnformeerde keuze maken. Op die manier wordt duidelijk wat de inzet wordt van een nieuwe legislatuur en een nieuw regeerakkoord", klinkt het.

> **Er is zeker genoeg materie voor de Raad van State om een zeer kritisch advies op te maken en dit decreet terug te sturen naar de tekentafel**

Fernand Keuleneer - Advocaat

"Vertrouwen in Raad van State"

Ondertussen lijken de indieners van het voorstel van decreet hun eieren in de mand van de Raad van State te leggen. Vlaams minister-president Jan Jambon (N-VA) liet al verstaan dat hij de discussies over het stikstofdecreet pas wil hervatten nadat het

advies van de afdeling wetgeving van het rechtscollege er is. Of die zal vallen over de opmerkingen die advocaat Keuleneer en professor Pauwels eerder maakten over de tekortkomingen aan het decreet, is nog onduidelijk.

nieuws

Heeft Open Vld plots koudwatervrees over voorstel van decreet stikstof?

5 SEPTEMBER 2023

“Ik heb geen idee hoever ze zullen gaan in hun opmerkingen”, zegt Keuleneer. “Er is zeker genoeg materie om een zeer kritisch advies op te maken en dit decreet terug te sturen naar de tekentafel. Maar het zou ook kunnen dat ze dit laten passeren en dat het nadien wordt aangevochten voor het Grondwettelijk Hof. Voor de afdeling wetgeving van de Raad van State is het altijd moeilijk om meer dan formele kritiek te geven zonder vooruit te lopen op het Grondwettelijk Hof.”

Pauwels wil daarover kwijt dat ze “hoopt dat de Raad van State over dit decreet gaat struikelen”, want volgens haar is dat juist waar de afdeling wetgeving over gaat: over de rechtstechniek waar men de politieke afspraken in giet, niet over de politieke afspraken zelf. “Maar ik heb vertrouwen in die instelling. Zij weten op welke manier je een kwaliteitsvol kader maakt dat voldoende rechtszekerheid biedt in een situatie van wetenschappelijke onzekerheid”, besluit de UA-professor.

Bron: Eigen berichtgeving

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada